

SMITTEVERN-NYTT

FAGLIG FORUM FOR HELSESYKEPLEIERE SOM ARBEIDER MED SMITTEVERN

Årgang 18, nummer 3

August 2020

REHABILITERING ETTER COVID-19

Mange av dem som overlever alvorlig covid-19, vil ha (lang)varige funksjonsnedsettelse. Langtidsfølger av intensivbehandling generelt, også kalt *post-intensive care syndrome* (PICS), og av akutt lungesviktsyndrom (*acute respiratory distress syndrome*, ARDS) spesielt, har fått økende oppmerksomhet det siste tiåret.

Langtidsfølgene av akutt lungesviktsyndrom inkluderer nedsatt kognitiv funksjon, psykososiale problemer (angst, depresjon), nevromuskulær svakhet, nedsatt lungefunksjon og vedvarende bruk av helsetjenester. Til sammen medfører dette nedsatt livskvalitet.

Utskriving av covid-19-pasienter fra akuttsykehus må skje på en sikker måte der oppfølgingsbehov utover det respiratoriske bør være vurdert.

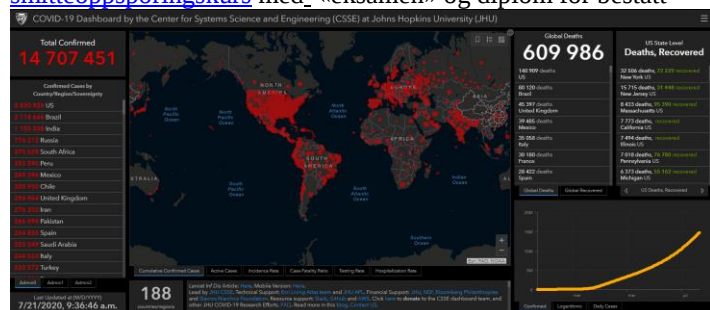
I sum må helsemyndighetene og ansvarlige for helsetjenester på alle nivåer forberede seg på de økte oppfølgings- og rehabiliteringsbehovene som oppstår som følge av pandemien.

Hør podcasten: [Rehabilitering etter covid-19](#)

Kilde: [Tidsskriftet](#) utgave 9-2020

NETTSIDER OM COVID-19 I VERDEN

John Hopkins Universitetet i USA har laget en oversiktlig nettside over Covid-19 situasjonen i verden. Dashbordet er utviklet av Center for SystemScience and Engineering ved universitetet. Universitetet har også [e-kurs om Covid-19](#) og [smitteoppsporingskurs](#) med «eksamen» og diplom for bestått

Se: <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

HØR PODCASTEN

«[The Psychological Impact of the COVID-19 Pandemic](#)»

med katastrofepsykologen Dr. George Everly

I dette nummeret:

- 1 Covid-19, T-bane mygg, Ny influensavaksine,
- 2 Åndedrettsvern, Nyfødtscreening/SCID

T-BANE MYGGEN I NORGE GENTESTET

T-banemyggen har fått navnet sitt fordi den ofte angriper folk på T-banen om vinteren. Den har vært et stort problem på Stortinget T-banestasjon i Oslo men også observert i Drammen og Kristiansand. Stikkende klør mye og kan bli store og ofte utvikle seg til byller som krever antibiotika for å få bukt med infeksjon.

T-bane myggen har vært påvist i Norge siden 1970-tallet. Det er en underart av myggen *culex pipiens*, også kalt liten husmygg. Vanlig mygg legger larver, men de voksne individene dør om vinteren. T-banemyggen overvintrer som voksne individer. De kan være aktive i tunneler og underjordiske systemer, også vinterstid, dersom det ikke er minusgrader. For mer informasjon om myggen se: [NBIC sine hjemmesider](#).

Kilde: [NRK-nyheter](#); <https://www.nina.no/mygg>

NY FORSTERKET INFLUENSAVAKSINE

Fluad Tetra® er en ny forsterket influensavaksine da den inneholder adjuvansen MF59. MF59 er en olje-i-vann-emulsjon av skvalenolje som øker immunresponsen hos den vaksinerte. Vaksinen er kontraindisert ved egg protein allergi. Vaksinen vil være tilgjengelig fra neste sesong for eldre personer over 65 år som er bosatt på sykehjem eller andre omsorgsboliger. Fluad er ikke markedsført i Norge. Den ble første gang godkjent i Italia i 1997 og i USA i 2015.

Kilde: [FHI](#)

Vil du vite mer om Fluad Tetra vaksinen kan du se sidene til [European Medicines Agency Science Medicine Health](#)

Pakningsvedlegget kan du lese på sidene til [CDC her](#)

AKTUELL NETTSTEDER

- Folkehelseinstituttet www.fhi.no
- NSF's landsgruppen av helsesykepleiere www.sykepleierforbundet.no
- The International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union) www.theunion.org
- WHO's disease outbreak news www.who.int/csr/don/en/
- The International Society of Travel Medicine (ISTM) www.istm.org

AKTIVITETSKALENDER 2020

SMITTEVERN / INFEKSJON/HYGIENE

- 12. -13. oktober Webinar Smittevern – og Vaksinedager 2020. Arr. [FHI](http://fhi.no)

REISEMEDISIN / VAKSINASJON

- 9. september, Webinar Influenza-vaksinering 2020/2021. Arr. [FHI](http://fhi.no)
- 12. - 13. oktober Webinar Smittevern – og Vaksinedager 2020. Arr. [FHI](http://fhi.no)

TUBERKULOSE

- 20. – 24. oktober, 51st Union World Conference on lung health, Seville, Spain. Arr: [The Union](http://theunion.org)

MIGRASJONSHELSE

- 9. – 11. september, The migration conference 2020, Tetovo, Nord-Makedonia. Arr: [The Migration Conference Organizing committee](http://the-migration-conference-organizing-committee.org)

ÅNDEDRETTSVERN – HVORDAN BESKYTTE HELSEARBEIDERE BEST MULIG?

Viktig artikkel i Tidsskriftet som omhandler riktig bruk av åndedrettsvern og krav til masketetthetstesting. Åndedrettsvern er delt inn i ulike klasser avhengig av fysisk utforming, mekanisme for lufttilførsel, filtreringsgrad, beskyttelsesfaktor og om de beskytter mot gass eller partikler

Det vanligste i helsesektoren er filtrerende masker (FFP) hvor selve maskekroppen er filteret. Det finnes masker med utskiftbare filtre og masker med motorisert viftepakke som drar lufta gjennom filteret. Partikkelfilter kommer i tre klasser med ulik filtreringseffektivitet. P1 filtrerer minst 80 % av partiklene i lufta, P2 filtrerer minst 94 % og P3 filtrerer minst 99 % av partiklene i omgivelsene. For å få optimal beskyttelse må maska passe til ansiktet, den må tilpasses og man må være glattbarbert. I noen land er det krav om bestått tetthetstest for ansatte som skal bruke maske. I Norge har vi ikke slike krav, men Arbeidstilsynet anbefaler at tetthetstest gjøres.

Covid-19-pandemien har tydeliggjort behovet for bedre rutiner i helsevesenet for å sikre helsearbeidere godt nok åndedrettsvern. Vi mener det også er behov for en klarere rollefordeling mellom Arbeidstilsynet og Folkehelseinstituttet/Helsedirektoratet med tanke på risikovurdering og risikohåndtering for helsearbeidere. De ansatte må ha forståelse for at justeringer og modifikasjoner som gjøres uten tilstrekkelig kompetanse, kan medføre at beskyttelsen fra verneutstyret forringes. Tetthetstesting av åndedrettsvern må innføres i helsesektoren, og alle helsearbeidere som har behov for maske, må tilbys masketetthetstesting mener artikkelforfatterene. Kilde: [Tidsskriftet](http://tidsskriftet.no)

NYFØDTSCREENING OG ALVORLIG IMMUNSVIKT (SCID= Severe Combined Immunodeficiency).

SCID er en gruppe av sykdommer med svikt i T celle funksjon og nedsatt eller manglende B celle funksjon. I 2018 ble SCID screening lagt til i nyfødt-screening programmet i Norge, som i dag screener for 25 alvorlige medfødte sykdommer. Norge er det første europeiske landet som har innført nasjonalt screening for SCID etterfulgt av Spania. Pilotprosjektet som startet i 2015 avdekket 3 tilfeller av SCID blant 21.000 nyfødte som ble testet i prosjektperioden, dette var langt over det man trodde var insidensen (1 per 100 000). I løpet av de første 20 månedene etter den nasjonale innføringen ble 88.00 nyfødte barn testet hvor ytterligere 4 barn fikk påvist SCID. Ved tidlig diagnostikk av disse barna kan en unngå alvorlige infeksjoner. Det er viktig at barna blir diagnostisert tidligst mulig for å unngå infeksjoner og bla overføring av CMV-infeksjon via morsmelk. Prognosen er betydelig bedre hos barn som ikke har infeksjoner og behandles tidlig med stamcelle transplantasjon (HSCT).

Les artikkelen «*Second-Tier Next Generation Sequencing Integrated in Nationwide Newborn Screening Provides Rapid Molecular Diagnostics of Severe Combined Immunodeficiency*» her

For mer informasjon om SCID og nyfødtscreeningen: [Universitetssykehus Oslo](http://universitetssykehus.oslo.no) og [Folkehelseinstituttet](http://folkehelseinstituttet.no)

Faglig forum for helsesykepleiere som arbeider med smittevern

Ønsker du å få tilsendt Smittevern-nytt? Send en e-post til redaktøren:

mone.kildal@bga.oslo.kommune.no